

Читання з метою отримання інформації.

Повторення: прикметники.

Мета: Повторити знання про види мовленнєвої діяльності. Важливим є вміння читати: здобуття знань, інформації, отримати естетичну насолоду.

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань

III. Мотивація навчальної діяльності

Що таке інформація?

Для чого ми читаємо підручники? З якою метою?

Де ще ми можемо отримати інформацію?

IV. Опрацювання навчального матеріалу.

Бесіда з учнями.

- Подумайте, чому стверджують, що найголовнішим засобом спілкування та пізнання являється мова?
- Визначте, чому саме мова являється знаряддям мислення?
- Яким чином пов'язані мова й мовлення?

Робота з підручником

1. «Шукаємо відповіді на питання» с.215-216
2. Вправа 494 (Прочитати текст. Визначити основну думку. Знайти питальні речення. З якою метою їх використали? Виписати прикметники)

- II Прочитайте параграф із підручника з інформатики. Здобуті відомості подайте як план, схему, таблицю, карту пам'яті тощо.
- III Візьміть у домашній або шкільній бібліотеці книжку. Запишіть прізвище автора / авторки (авторів), назву, рік і місце видання, кількість сторінок. Ознайомтеся зі змістом, передмовою. Сформулюйте мету читання цієї книжки.

§68 Читання з метою отримання інформації. Критичне читання

Що таке академічна доброчесність?

Випадкова зустріч із гарною книжкою може назавжди змінити долю людини (М. Прево).
Чеснота краще, ніж багатство і почесні (Г. Кониський).

Слово дня: доброчесність, плагіат, місія.

Пригадуємо:

- 1 Для чого потрібно визначати мету читання?
- 2 У яких ситуаціях ми використовуємо читання з метою отримання інформації?

Шукаємо відповіді на запитання:

- 1 Що означає читати вдумливо?
- 2 Що таке критичне читання? Чи важливе для нас вміння критичного читання? Чому?
- 3 Які запитання називають прихованими?

 Відповідно до запитань сформулюйте особисті цілі.

 Готуючись до уроків, виконуючи домашні завдання, вам доводиться читати задля отримання інформації. Це потребує осмислення прочитаного.

Щоб навчитися осмислювати прочитане, необхідно:

I. Формувати вміння прогнозувати, передбачати. З цією метою перед читанням тексту, який необхідно усвідомити, зрозуміти, запам'ятати, намагайтеся:

- осмислити заголовок, пригадати, що ви знаєте про автора чи авторку тексту/книжки;

- проаналізувати зовнішні відомості книжки (обсяг, оформлення);
- спробувати передбачити зміст, структуру і смисл тексту.

II. Активно мислити, а саме:

- виявляти у змісті тексту приховані запитання;
- міркувати, як самим відповісти на запитання, що виникають, або шукати в тексті відповіді на них;
- виділяти (підкреслювати, записувати) головне, суттєве, важке, невідоме, незрозуміле.

493

Зіставте назви книжок, зображених на світлинах. Визначте за заголовками, кому вони призначені — учнівству, фахівцям.

494

Прочитайте текст. Визначте його основну думку. Під час читання виділіть слова, словосполучення, речення, що є найбільш важливими для розуміння основної думки тексту. Знайдіть у тексті запитання (питальні речення). З якою метою їх використали?

Слово «плагіат» давно вже увійшло до лексики сучасної людини. І сьогодні нам здається, що ми знаємо про нього все. Але чи справді це так?

Чи знаєш ти, що списування домашніх завдань — це теж плагіат?

Ти знаходиш цікаву інформацію та ділишся нею в соціальних мережах. У цьому немає нічого поганого, якщо ти використовуєш її у своєму пості й отримаєш «уподобайки». У школі зовсім інша ситуація: вчителі запитують, звідки інформація, яку ти використав / використала у рефераті чи проєкті, це твоя думка чи ідеї інших авторів? Якщо ти будеш використовувати чужі думки без покликань, списувати й видавати їх за свої — це вже плагіат, це може призвести до незадовільних оцінок, низьких балів (За «Довідником з академічної доброчесності для школярів»).

II Чи допомогли вам уміщені в тексті запитання краще зрозуміти його зміст? Сформулюйте ще одне запитання, яке можна було б увести в текст.

III Розкажіть про плагіат молодшим братові чи сестрі, знайомим дітям. Намагайтеся пояснити так, щоб вони зрозуміли.

495

I Використовуючи заголовок тексту, сформулюйте двоє-триє запитань, відповіді на які, на вашу думку, є в тексті. Прочитайте текст уважно. Сформулюйте одне-два положення, якими можна розширити шкільний кодекс доброчесності.

ШКІЛЬНИЙ КОДЕКС ДОБРОЧЕСНОСТІ

Ти — учень / учениця, частина великої учнівської корпорації.

Твоя місія — навчатися, здобувати вміння та навички, які знадобляться тобі в майбутньому і допоможуть розвитку твоєї країни.

Етичні кодекси старі, як світ. Для багатьох груп людей — державних службовців, лікарів — кодекс є точкою відліку, основою, на якій будується професія.

Це розлогі набори принципів, завдання яких — інформувати. Вони призначені не для «поганих» людей, а для тих, які хочуть діяти етично.

У навчанні ти маєш дотримуватися кодексу доброчесності:

1. Навчайся старанно та сумлінно.
  2. Розвивай свої здібності.
  3. Дотримуйся здорового способу життя.
  4. Поважай інших, їхні ідеї, думки та переконання.
  5. Поважай власність інших (інтелектуальну зокрема)
- (За «Довідником з академічної доброчесності для школярів»).

II Чи вдалося вам під час читання отримати відповіді на свої запитання? Розкажіть, яка інформація виявилася для вас відомою, а яка — новою. Що для вас виявилось цікавим і неочікуваним?

III Випишіть із кожного абзацу ключові слова, що допоможуть відтворити зміст. Використовуючи їх, перекажіть текст.

Цінним на уроці для мене було... Своїм досягненням я вважаю... На уроці переважали такі емоції:...

496

I Доберіть п'ять запитань для гри «Що? Де? Коли?» за змістом параграфа підручника з історії або інформатики.

Робота з підручником:

Вправа 495 (Прочитайте текст. Сформулюйте одне-два положення, якими можна розширити шкільний кодекс.)

У. Закріплення знань

Прочитати , дати відповіді на тест.

Текст:

Кошеня

Надійшов день, коли уперше після літньої перерви Василь пішов до школи.

Несподівано хлопчик відчув жалібний писк. Під його тинном повзало плямисте кошеня. Василь схилився над ним. Кошеня було зовсім маленьке, і вже дивилося на цей світ каламутними оченятами. “Мабуть, хтось викинув, - хлопчик подумав. – Пропаде тут!” Кошеня ткнулося своїм носом Василькові у черевик та затихло.-Ох, ти ж, дурненьке! Хочеш молока? Не пропадати ж тобі. Маєш справу із Васильком. Зрозуміло?Василько підняв кошеня, озирнувся й сховав його у сумку. Нічого йому не станеться, коли посидить в сумці. “А після всіх уроків додому його візьму, - вирішив хлопчик. – Мама давно хоче завести кішку”....Коли задзеленчав дзвоник та всі учні посідали за свої парти, у клас увійшла синьоока дівчинка. Вона була у сірому вбранні та гладенько зачісана. Перед Васильком зринув спекотний день й винесений ним кухоль із водою, до якого спрагло приникла синьоока дівчинка Маруся. Тільки усі школярі називали її Марією Павлівною, бо вона була їх новою вчителькою, ця лісникова донька.Серед десятків дитячих облич вона теж впізнала Василя. Впізнала його очі-черешні та білі пір`їнки вицвілих брів. Вчителька посміхнулася

до хлопчика й він зрозумів, що і вона його впізнала. Раптом почувся дивний звук. Здрігнувшись, Василь схопився за свою сумку. Так і є, кошеня у сумці вже немає... Як же воно вилізло? В класі всі наче завмерли. В тиші виразно пролунало ніжне “мяу-у!” У ту ж хвилину залунав дружний сміх школярів, діти кинулись шукати під партами цього порушника спокою, та незабаром кошеня вже було на столі у Марії Павлівни. Коли у класі знову постала тиша, вчителька спитала: - Хто ж це із вас, діти, приніс його сюди?

Василь боявся звести на Марію Павлівну свої очі. Отак осоромитись. Та ще у перший день шкільного навчання! Ні, він нізащо не признається! Ось тільки чому це так важко дихати? Ніби камінь проковтнув... Вчителька чекала, однак всі мовчали.

- А я не думала, - нарешті мовила вона, - що у класі є боягузи, що бояться сказати правду.

“Однаково не скажу, - подумав Василь, похнюпившись. – Адже ніхто не визнає... Як же довго тягнеться ця хвилина! Хоч би уже швидше дзвінок!”

Ось вчителька сіла на свій стілець. Ось вона знову устала, погладила кошеня.

- Ну що ж, - сказала, - якщо ніхто не бажає признатись, то я заберу його собі. Яка у нього смішна мордочка! Та й лапки у чорних шкарпетках, а хвостик – білий!

Подумавши, вона продовжила:

- А може бути, що тому, хто приніс це кошенятко шкода із ним розлучатись? Тоді я...

Вона злегка відсторонила від себе кошеня. Василько підняв голову.

- Ні, не шкода, - раптом вихопилось в нього. – Я іншого візьму!

Зрозумівши, що він виказав себе, Василь побачив, як насупились в Марії Павлівни брови та як вона водночас не може стримати своєї усмішки. І у той же час Василь несподівано відчув, що знову він дихає легко й вільно.

- Хтось викинув, - пояснив він вчительці. – Маленьке... Пропало би... Ну, я і взяв... А потім... потім...

- Що сталося потім – зрозуміло, Васильчику, - промовила Марія Павлівна. – В тому, що ти узяв кошеня, немає нічого поганого. Я сама б так зробила. Осі тільки чому ти зразу не признався? Хіба ти боягуз?

- Ні, я не боягуз, - прошепотів Василь. – Мені було соромно...

Дайте відповіді на запитання:

1. Де Василько побачив кошеня

- а) під тином;
- б) на дорозі;
- в) під кущем.

2. Кошеня було

- а) плямисте;

- б) смугасте;
- в) біленьке.

3. Василько взяв кошеня

- а) щоб врятувати;
- б) щоб подарувати комусь;
- в) щоб погратися.

4. Василько сховав кошеня

- а) під пахву;
- б) в сумку;
- в) за пазуху.

5. В новій Вчительці Василько Впізнав дівчину

- а) із якою він познайомився у поїзді;
- б) якій він приніс кухоль води;
- в) яка розпитувала у нього дорогу.

6. Марія Павлівна була

- а) дочкою лісника;
- б) дочкою коваля;
- в) дочкою вчителя.

7. Нова вчителька впізнала Василька

- а) по посмішці;
- б) по ластовинню;

в) по очах та бровах.

8. Побачивши в класі кошеня, нова вчителька

- а) здивувалась;
- б) розгнівалась;
- в) розгубилась.

9. Те, що Василько підібрав кошеня, викликало у вчительки

- а) заперечення;
- б) розуміння;
- в) здивування.

10. Сказавши, що кошеня приніс в клас він, Василь відчув

- а) розкаяння;
- б) сором;
- в) полегчення.

11. В тому, що хлопчик підібрав кошеня, проявились такі його риси

- а) бажання завоювати прихильність вчительки;
- б) нерозважливість, безвідповідальність;
- в) милосердя до всього живого.

12. Любов до природи слід виявляти насамперед в

- а) конкретній допомозі тваринам й рослинам;
- б) в вихованні менших за віком братів та сестер;
- в) в пропозиціях до газет й журналів.

УІ. Підсумок уроку

УІІ. Домашнє завдання

1. Прочитати текст «Кошеня», визначити тип тексту, тему та ідею.
Записати в зошит.
2. Написати продовження : «Я вважаю, що цим текстом автор хотів нам донести, що...